

gekregen en in deel 7 deelden wij al mee dat zij die apparaten niet meer konden vinden toen zij, na een oriënterend bezoek aan Amsterdam, terugkeerden naar het droppingssterrein waar zij ze veiligheidshalve begraven hadden. Steman bleef toen in bezet gebied, Biallosterski keerde via Frankrijk en Spanje naar Engeland terug vanwaar hij begin september '44 op zijn tweede missie zou vertrekken.

★

Nieuwe agenten werden door het BBO pas in de periode uitgezonden die wij in deel 10 zullen behandelen; in die periode kwam het van augustus '44 af ook tot het droppen van sabotagemiddelen en wapens. De leiding van het BBO was toen uitgebreid met een tweede Engelandvaarder, F. J. Klijzing. Deze had in Den Haag als inspecteur van politie eind '41-begin '42 hulp verleend aan diegenen die in bezet gebied met de 'weg via het strand' te maken hadden, was in juni '42 ondergedoken, had van zijn onderduik uit het illegale werk voortgezet en was begin januari '44 met belangrijke stukken naar Spanje ontkomen. Hij was twaalf jaar ouder dan de Graaf, kreeg een hogere militaire rang (majoor), en wij menen de verhoudingen geen geweld aan te doen wanneer wij schrijven dat wij hem als de werkelijke chef aanduiden van het team van het BBO. 'Eigenlijk', zo verklaarde Klijzing aan de Enquêtecommissie, 'is onze dienst pas goed op toeren gekomen na juni 1944 en de droppings zijn pas op toeren gekomen na september '44'¹ – voor de bewapening van de Binnenlandse Strijdkrachten werden toen ca. 35 000 handvuurwapens afgeworpen en de in bezet gebied werkzame sabotagegroepen ontvingen aanzienlijke hoeveelheden sabotage-middelen. De gehele activiteit van BI en het BBO was toen ook goed gecoördineerd; van begin september '44 af vond dagelijks bij Dobson een bespreking plaats waaraan voor de inlichtingensector Fock en Seymour deelnamen en waarbij het BBO vertegenwoordigd was door Klijzing – niet door de romantische fantast de Graaf, evenmin door generaal van Oorschot. Klijzing maakte de dienst uit. Hij was een bekwaam organisator en een zorgvuldige chef met een zuiver gevoel voor *security*.²

¹ Getuige F. J. Klijzing, *Enq.*, dl. IV c, p. 307. ² Een bewijs daarvoor mag men zien in het feit dat de koningin, toen zij zich in april '45 in het bevrijde Zuiden vestigde, Klijzing verantwoordelijk maakte voor de veiligheid van haarzelf en de overige leden van de koninklijke familie.